

Prata om böcker

Tips till dig som har en bokcirkel

**Studieförbundet
Vuxenskolan**

Det finns lika många tolkningar av en bok som det finns läsare.

Bokcirkelns utformning

För att starta en bokcirkel gäller bl.a. följande; att ni är 3-12 deltagare inklusive ledare, att ni träffas minst tre tillfällen, att det sammanlagda antalet cirkeltimmar är nio eller fler. För att det ska bli en givande diskussion och att det ska finnas utrymme för alla att delta i samtalet så är 5-8 personer att föredra.

För att de där riktigt bra samtalen ska komma till är det bra om varje träff får ta ett par timmar, förslagsvis 3 studietimmar (en studietimme är 45 min). För att ge alla en chans att skaffa och läsa den bok ni valt kan det vara rimligt att träffas var fjärde till sjätte vecka.

Samtalet

Det finns lika många tolkningar av en bok som det finns läsare. Det är läsaren som fyller i det som står mellan raderna. Det är viktigt att skapa en accepterande och öppen atmosfär där alla får ta plats och vågar göra sin röst hörd.

Ett samtal om en bok eller berättelse kan ske genom olika sätt att uttrycka sig. Att leda ett boksamtal innebär bl.a. att överblicka tid och utrymme, så att alla får möjlighet att dela med sig av sina kunskaper, upplevelser och tankar. En metod för att låta alla komma till tals är att låta deltagarna i tur och ordning berätta. Då har en deltagare ordet och de andra lyssnar. Det kan vara klokt att variera en sådan samtalsform med mer spontana samtal.

Många menar att det är viktigt att få in motsättningar i samtalen för att de ska bli dynamiska. Det innebär att låta åsikter gå isär. Argumentation bör dock undvikas eftersom det lätt kan leda till att personer hamnar i försvarsposition.

Att inleda med ett citat från boken och därefter ställa en fråga till deltagarna kan vara en ingång. Ni kan även utgå från tre nycklar i ert samtal om böcker och berättelser: 1) en känsla du fick, 2) en person som berörde och 3) en händelse som berörde. Denna metod kan med fördel inleda boksamtalet.

Oavsett vilken bok ni väljer att läsa kommer den att ge upphov till olika sorters diskussioner!

Skapa stämning

Platsen ni träffas på och dess omgivning kan ha stor betydelse för totalupplevelsen. Samtidigt ska bokcirkeln inte vara betungande. Vissa föredrar att ha bokcirkeln på ett bibliotek, omgiven av litteratur och bokkultur. Några tycker bättre om att träffas på ett café eller annan mysig plats där fiket alltid är färdigt och utbudet stort. Det är dock bra att tänka på att det på caféer och andra offentliga utrymmen ofta kan vara hög ljudnivå vilket kan göra det svårt att samtala. Andra träffas hellre hemma hos varandra. Då fördelas värdskapet och ansvaret jämlikt mellan gruppens deltagare.

Om ätbart ska vara en del av bokcirkeln kan det vara bra att tillsammans hitta ett system för vem som ska stå för fika/mat de olika sammankomsterna. Ett förslag är att den som väljer bok också ser till att ordna fika.

Välj böcker

Oavsett vilken bok ni väljer att läsa så kommer den ge upphov till olika sorters diskussioner. Det kan vara bra att turas om att välja böcker. Det skapar större delaktighet hos deltagarna och det ökar chansen att ni kommer att läsa böcker ni annars inte skulle läsa.

Böcker kan väljas utifrån tema, genre, författare eller land. Det är klokt att hålla sig till en bok per tillfälle så att alla hinner läsa. Hinner ni inte läsa en bok, kan boken delas upp på två tillfällen. Det är inte roligt om deltagare hoppar av bokcirkeln av ekonomiska skäl, många väljer att läsa böcker som är utgivna på pocket eller är tillgängliga på biblioteket. Vissa i bokcirkeln kanske föredrar att lyssna på boken som ljudbok.

Skriv loggbok!

Det är lätt att glömma bort vad man läst. En loggbok kan bli lite av en dagbok, där du kan notera sådant som du tycker var intressant i de böcker du läst men också det som skedde när du läste boken, var ni träffades i cirkeln och vad ni talade om.

Förslag på frågor att prata utifrån

Vad bär du med dig efter att du läst boken? Vilket intryck gjorde boken på dig och hur påverkade det dig?

Det finns ord som förstärker, skapar stämning och fördjupar förståelsen och så finns det ord som används så slentrianmässigt att de till slut tappar sitt värde. Hur ser det ut i den bok ni läst?

I inledningen sätts ofta bokens stämning och förväntningar skapas hos läsaren.

Vad säger bokens första kapitel?

Lär er boken något om er själva? Vad och på vilket sätt?

Vilken berättarteknik använder författaren? Vad gör författaren för att få berättelsen fängslande, intressant, skapa känslor och reaktioner hos läsaren?

Ur vems perspektiv berättas bokens historia? Ur vilket annat perspektiv skulle berättelsen kunna berättas? Vad skulle det innebära?

Hur används liknelser och metaforer? Vad har det för betydelse för berättelsen?

Vilka associationer väcker boken hos dig?

Vilken eller vilka karaktärer i boken fascinerar dig? Vilka skulle du vilja träffa? Vad skulle du vilja fråga dem?

Vilken betydelse har geografiska platser, städer, länder, miljöer för berättelsen?

Förekommer fiktiva platser?

Skulle boken kunna sluta på ett annat sätt? Vad skulle det innebära för berättelsen?

Hur är berättelsen uppbyggd i förhållande till tid? Vad kommer först, varför? Är berättelsen kronologiskt upplagd eller tillbakablickande, framåtblickande eller utelämnar kanske författaren vissa tidsperioder? Vad har tid för effekt på berättelsen?

Hur är språket i boken? Vad har språket för betydelse för berättelsen?

Vilka moraliska dilemman finns i berättelsen? Hur förhåller ni er till dessa dilemman?

Detaljer hjälper ofta till att skapa en bild av en plats, tid, karaktär, personlighet mm. Vilka detaljer fastnade du för?

Vilka känslor väckte berättelsen hos dig? Vad var det som gjorde att du kände som du gjorde?